

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije je v okviru Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014-2020 v letu 2018 objavilo 1. javni razpis za podukrep 4.3: Podpora za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, posodabljanjem ali prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva, za operacijo: Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom. Na ta razpis so iz Spodnje Savinjske doline oddali vloge za prvo fazo posodobitve svojih namakalnih sistemov z več uporabniki Društvi namakalnih naprav Breg Roje in Kaplja vas ter Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije. Vloge so bile oddane konec avgusta 2018, pozitivne odločbe za vse sisteme pa so vlagatelji prejeli konec leta 2019.

Po prejetju pozitivnih odločb so vlagatelji pričeli z izbiro izvajalca del. Odločili so se za Vodotehnik d. o. o., ki je svoje delo kakovostno in zelo korektno izvedel.

V primeru društev, ki niso davčni zavezanci, je upravičen strošek na razpisu celotna vrednost izvedene investicije vključno z DDV. Kljub temu da je povrnitev stroškov 100 %, pa morajo investitorji najprej posodobitev realizirati in na osnovi realiziranih del ter plačanih računov dobijo

izplačana odobrena nepovratna sredstva. Tudi priprava zahtevkov za izplačila sredstev je zelo zahtevna in dolgotrajna. Tako so bila zadnja sredstva, kljub temu da so bila dela zaključena že spomladi, bila izplačana šele v novembru. Razpis je omogočal, da se je izvedba lahko zaključevala postopoma v treh delih. Kljub temu pa so uporabniki morali zagotoviti začetna finančna sredstva za 40 % investicije. V ta namen sta Društvi namakalnih naprav Breg-Roje in Kaplja vas najeli kredit na Deželni banki Slovenije, za katerega pa s svojim premoženjem jamčijo člani društev - uporabniki namakalnih sistemov.

To je še en dokaz več, da so kmetje v Spodnji Savinjski dolini res primer dobre prakse, kar se tiče namakanja, in kako zelo se zavedajo, da so podnebne spremembe tu in da danes brez namakanja ne moreš biti uspešen pridelovalec kmetijskih pridelkov.

Čeprav je prva faza uspešno zaključena, pa sistemi še niso v celoti posodobljeni. Zato uporabniki teh namakalnih sistemov že razmišljajo o drugi fazi posodobitve. V tej fazi bodo obnovili še preostale dotrajane cevovode, zato že pripravljajo dokumentacijo, ki jo potrebujejo za izvedbo posodobitve in prijavo na javni razpis.

Posodobljen namakalni sistem Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije

Dr. Boštjan Naglič,
Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije

Pri intenzivni pridelavi hmelja in drugih kmetijskih kultur na prodnatih območjih Savinjske doline se je že zelo zgodaj pokazalo, da je namakanje nujno potreben tehnološki proces za dosego zelenih pridelkov. Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije (IHPS) je že zelo zgodaj po svojem nastanku pričel preizkušati različno namakalno opremo. Tako so se prve raziskave različnih tehnik namakanja pričele že leta 1958, ko je bilo preizkušano namakanje z razprševanjem vode nad žično konstrukcijo, leta 1960 s preizkušanjem namakanja z razpršilci na drogovih žičnice in pet let kasneje s preizkušanjem polstabilne namakalne naprave ob hkratnem škropljenju sredstev za varstvo rastlin skozi namakalni sistem.

Prvi namakalni sistem je bil na Inštitutu postavljen že leta 1958. Konec 80. let prejšnjega stoletja, ko so se v Savinjski dolini gradili tudi drugi namakalni sistemi, je bil sistem na IHPS posodobljen in razširjen.

V letu 2018 je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije

(MKGP) v okviru Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 objavilo 1. javni razpis za podukrep 4.3: Podpora za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, posodabljanjem ali prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva, za operacijo: Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom. Na tem razpisu je, poleg ostalih namakalnih sistemov iz Spodnje Savinjske doline, za prvo fazo posodobitev kandidiral tudi IHPS. Namakalni sistem je bil namreč po več kot 30 letih delovanja dotrajan in tehnološko zastarel. Projekte je pripravilo podjetje Savinjaprojekt d. o. o. Vloga na javni razpis je bila oddana konec meseca avgusta 2018, pozitivno odločbo pa smo prejeli junija 2019. Vrednost investicije je znašala 172.313,97 EUR z DDV.

Kot javni zavod smo izvedli javno naročilo za izbiro izvajalca za 1. fazo posodobitev. Izbran je bil izvajalec Marovt sistemi d. o. o. Z deli smo pričeli konec meseca novembra 2020 ter zaključili v mesecu maju 2021. Izbrani izvajalec je kljub kratkemu roku dela odlično izvedel.

Posodobitev je bila predvidena v dveh fazah. V okviru prve faze so bila izvedena vsa dela, ki so zajemala delno zamenjavo primarnega cevovoda, posodobitev črpališča z dovodnim cevovodom ter izgradnjo dveh vodnjakov s potopnimi črpalkami in vsem ostalim pripadajočim materialom, vključno z merilnimi inštrumenti in avtomatizacijo sistema. Investicija je zajemala tudi računalniško in drugo opremo za povezavo črpališča s centrom za namakanje. Posodobljen namakalni sistem je v največji možni meri prilagojen trenutnim potrebam po namakanju zemljišč in tudi rastlinjakov.

Inštalacija potopne črpalke (Foto: B. Naglič)

Namakanje v osnovi predstavlja najučinkovitejšo prilagoditev na kmetijsko sušo, ki se zaradi podnebnih sprememb v Sloveniji pojavlja vedno pogosteje. Posodobljen namakalni sistem predstavlja osnovo za učinkovitejšo rabo vode in energije ter povečuje proizvodno učinkovitost pridelave kmetijskih rastlin na IHPS.

Posodobljen namakalni sistem bo IHPS prinesel manjše stroške pridelave in bo omogočal doseganje višjih in kvalitetnejših pridelkov. Poleg tega bo omogočal nemoteno pridelavo sadilnega materiala v rastlinjakih in nemoteno izvajanje znanstveno-raziskovalnega dela ter programov žlahtnjenja hmelja.

Tako kot pri ostalih posodobljenih namakalnih sistemih v Spodnji Savinjski dolini smo tudi na IHPS z mislimi pri drugi fazi posodobitev, ki bo zajemala posodobitev ostalega primarnega cevovoda in črpališča.

Na tem mestu bi se najlepše zahvalili KGZS - Zavodu Celje za njihovo neprecenljivo pomoč ter odlično sodelovanje pri pripravi in zaključevanju razpisa. Tudi v bodoče si želimo, da bo naše sodelovanje na področju namakanja (in tudi nasploh) tako tvorno in plodno.

Notranjost črpališča s samočistilnim filtrom (Foto: B. Naglič)

Notranjost črpališča z elektro omaro, merilcem pretoka vode, krmilnikom namakanja in črpalke ter računalniško opremo (Foto: B. Naglič)